GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNȚIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 102. *Sâmbătă, 9 (21) Maiu.* **1887.**

Brașovŭ, 8 Maiu 1887.

Celŭ mai autorisatŭ dintre tóte ḑiarele guvernamentale unguresci, câte s'au pronunțatŭ asupra conferenței generale a alegĕtorilorŭ românĭ, este fără îndoélă „Pester Lloyd“.

Ce ḑice acestŭ organŭ de frunte alŭ d-lui Tisza Kalman?

Resultate mulțămitóre positive ale conferenței române din Sibiiu nu află „Pester Lloyd“ nicĭ unulŭ, nemulțămitóre cu carulŭ. Găsesce însĕ unŭ singurŭ resultatŭ multămitorŭ negativŭ și acesta este *atitudinea Sașilorŭ față cu mișcarea română.*

Fóia pestană ne spune adecă cu bucuriă, că după informațiunile ce le are, cercurile săsescĭ din Transilvania s'au feritŭ de astădată de orice atingere cu naționalii malcontențĭ românĭ, cu carĭ acum trei anĭ păreau înclinațĭ a face causă comună. Cu multă satisfacțiune accentuéză acum „Pester Lloyd“, că Sașii din Transilvania s'au datŭ la o parte și „nu mai consideră conferența românéscă ca o parte a opozițiunei naționale generale“.

Nu este aicĭ loculŭ de-a cumpeni încâtŭ bucuria fóiei tiszaiste este întemeiată séu nu pe realitate. Ajunge deocamdată că din espectorările ce le face în articululŭ de fondŭ din numĕrulŭ sĕu dela 12 Maiu a. c. asupra conferenței nóstre, putemŭ constata:

Întêiu, „Pester Lloyd“ recunósce, că esistă o mișcare între Românĭ, care nu este nicĭdecum pe placulŭ guvernului și căreia i-a datŭ viuă espresiune adunarea dela Sibiiu, de unde a rĕsunatŭ unŭ „strigătŭ de amărăciune și de neîmpăcare.“

alŭ doilea, „Pester Lloyd“ recunósce indirectŭ, că guvernulŭ ungurescŭ s'a temutŭ ca nu cumva sĕ se alăture și Sasii din Transilvania la acéstă mișcare română, părăsindŭ posițiunea lorŭ isolată; ér acum se bucură, că acésta nu s'a întêmplatŭ și că isolațĭ au rĕmasŭ și Sasii și Românii.

Ce resultă din aceste constatărĭ?

Resultă, că organulŭ d-lui Tisza nu esprimă adevĕrata sa convingere, când susține, că numai o fracțiune, o minoritate nemulțămită română vorbesce prin graiulŭ conferinței din Sibiiu. Căcĭ décă ar fi așa, de ce s'ar teme „Pester Lloyd“ așa de multŭ ca nu cumva Sasii din Ardealŭ sĕ dea mâna cu Românii?

Scimŭ cu toții, că Sasii ardelenĭ representă numai unŭ micŭ numĕrŭ alŭ poporațiunei acestei țĕrĭ. Décă dér Sasii ar face causă comună cu o minoritate neînsemnată română, ce temere așa mare arŭ puté sĕ aibă cei dela putere față cu acéstă coalițiune? Ce lucru mare décă cele două sute de mii de Sasĭ s'ar alătura la câteva sute de mii de Românĭ, carĭ, după cum ḑice „Pester Lloyd“, nicĭ n'arŭ representa clasa inteligentă română, și nicĭ că ar puté representa voința Românilorŭ?

Étă dér, că bucuria netimpuriă și, în parantesă fiă ḑisŭ, de totŭ nepolitică, asupra atitudinei reservate a Sasilorŭ față cu conferența românéscă, a datŭ de golŭ pe organulŭ combatantŭ alŭ d-lui Tisza și ne dovedesce cu-o claritate, ce nu mai lasă nimicŭ de doritŭ, că svêrcolirile și săriturile sale desperate, spre a micșora importanța votului adunărei nóstre, suntŭ *curată comediă.*

Ar însemna prin urmare a ne pierde timpulŭ celŭ scumpŭ, décă amŭ mai sta de vorbă cu „Pester Lloyd“ asupra afirmărilorŭ sale privitóre la conferența nóstră, afirmărĭ pe care acestŭ organŭ însușĭ nu le crede.

Décă fóia d-lui Tisza ne numesce pe noi, Românii, elementŭ „turbulentŭ“, n'avemŭ nimicŭ de obiectatŭ, căcĭ turbulențĭ voimŭ sĕ și fimŭ, întru câtŭ adecă țintimŭ a turbura apele d-lui Tisza, cum ne turbură și elŭ mereu apele nóstre, făr' de nicĭ o cruțare.

Cumcă amŭ voi sĕ rĕsturnămŭ statulŭ, „Pester Lloyd“ însușĭ nu o crede, nu ar crede-o póte nicĭ atuncĭ, când, spre marea spaimă a lui și a stăpânului sĕu, Sașii din Transilvania și-arŭ schimba gândulŭ și s'ar decide a da mâna cu noi, ca sĕ scăpămŭ odată de năpastea, care ne amenință limba și naționalitatea cu peire.

Décă, în fine, organulŭ guvernului ungurescŭ ne vine cu absurda afirmare, că „evenimentele politicei internaționale“ din timpulŭ mai recentŭ arŭ fi trebuitŭ sĕ ne deschidă ochii și sĕ ne facă sĕ recunóscemŭ în Ungurii dela putere pe adevĕrații susținĕtori ai libertății și ai esistenții nóstre naționale, atuncĭ ne luămŭ voiă a-lŭ învita sĕ-șĭ casce mai întâiu elŭ însușĭ puținelŭ ochii, sĕ se uite împrejurŭ și sĕ ne spună, carĭ popóre simpatiséză astăḑĭ cu campionii „libertății“ din Pesta și carĭ dintre popórele Transilvaniei, ale Țĕrei unguresci și ale Orientului arŭ fi așa de nebune de a se desbrăca de individualitatea și de drepturile lorŭ naționale de dragulŭ politicei „liberale“ a cabinetului Tisza.

Orĭ că „Pester Lloyd“ ne crede pe noi prea mărginițĭ, și atuncĭ ar fi bine sĕ-șĭ mai bage mințile în capŭ, orĭ-că elŭ însușĭ este mărginitŭ de spăriatŭ și atuncĭ trebue sĕ-lŭ compătimimŭ!

Din afară

Ministerulŭ francesŭ a fostŭ rĕsturnatŭ, prin votulŭ camerei dela 17 Maiu n. în cestiunea bugetului. Ministerulŭ presentase unŭ bugetŭ, pe care comisiunea bugetară l'a daclaratŭ ca fiindŭ pré mare. Ministrulŭ de finanțe Dauphin propuse în urma acésta o economiă de 13 milióne, dér comisiunea nu se învoì. Președintele consiliului Goblet cerù sĕ facă comisiunea propunerĭ hotărîte în privința reducerei bugetului, dér o refusă, ḑicêndŭ că acésta privesce pe guvernŭ. Ajungêndŭ bugetulŭ în cameră, maioritatea acesteia votă în contra proiectului de bugetŭ alŭ guvernului și astfelŭ cabinetulŭ Goblet se vĕḑu silitŭ sĕ'șĭ dea demisiunea. La votare s'a observatŭ o mare desbinare a partidelorŭ; membri ai aceleiașĭ partide au votatŭ unii contra, alții pentru ministerŭ. Președintele republicei Grévy a primitŭ demisiunea cabinetului. Până acum nu se scie cu siguranță, cine va fi chiematŭ sĕ formeze cabinetulŭ; se vorbesce de Freycinet, care ar avé de gândŭ sĕ aducă în cabinetŭ totŭ elemente nouĕ, se mai vorbesce că dênsulŭ, décă va primi a forma ministerulŭ, pe Boulanger nu ilŭ va lua în cabinetŭ. Cei din Berlinŭ așteptă negreșitŭ cu mare încordare resultatulŭ resolvărei crisei ministeriale din Franța.

Scirei sosite în Belgradŭ, că *regina Natalia* și *prințulŭ de corónă* au fostŭ învitațĭ de Țarulŭ Rusiei sĕ locuiască câtŭ timpŭ vorŭ sta în Crimea castelulŭ *Livadia,* i se dă mare *însemnătate politică.* Mai alesŭ în cercurile liberale se consideră acéstă învitare ca o confirmare a părerei, că călĕtoria reginei în Rusia stă în legătură cu împrejurărĭ politice.

Fóia oficiósă bulgară „Nezawissima Bolgaria“ comunică, cumcă regentulŭ *Stambulow,* care a întreprinsŭ o călĕtoriă prin tótă țéra, la primirea ce a făcut'o în Silistra s'a esprimatŭ, că *Rusia* ar fi primitŭ deja consimțĕmêntulŭ *Germaniei* și alŭ *Franciei* sĕ ocupe Bulgaria, dér că a renunțatŭ la ocupațiune numai în urma energicei atitudinĭ a *Austriei.*

Vocĭ din pressă asupra conferenței nóstre.

Intr'unŭ primŭ articulŭ, întitulatŭ „Programulŭ partidului românŭ“ noua fóia guvernamentală „Budapester Journal“ se esprimă astfelŭ:

Liniștea idilică ce o gustă prietinosulŭ Sibiiu neconturbatŭ în fiecare anŭ, căutândŭ și aflândŭ mângâiere în amintirea însemnătății politice de odinióră, a fostŭ întreruptă sĕptĕmânile din urmă de repețite orĭ prin conferențele naționalităților ce s'au ținutŭ acolo. Mai ântêiu se ridică miculŭ grupŭ alŭ partidului poporalŭ săsescŭ, își desfășură stégulŭ și dădŭ cursŭ liberŭ plângerilorŭ sale. Lui îi urmară Românii, totŭ în scopulŭ de a se consulta asupra programului, de care are sĕ se țină partidulŭ lorŭ în decursulŭ apropiatelorŭ alegerĭ și de a lua hotărîrĭ definitive în acéstă privință. E totŭ vechiulŭ cântecŭ, care se cântă aci și mai că ar perde omulŭ credința în eterna schimbare a aparițiunilorŭ, când trebue sĕ experieze acéstă aderare la greșitele vederĭ, de atâtea și de atâtea orĭ combătute.

In tocmai ca o lume pentru sine, care își are legile ei proprii și-șĭ creéză propria ei logică, așa ne impresionéză și démna adunare a Românilorŭ, carĭ s'au sfătuitŭ în Sibiiu asupra durerilorŭ poporului românŭ și carĭ voiau sĕ-i arete calea cea bună pentru viitorŭ. Aci nu s'a fostŭ desbătutŭ și consultatŭ numai asupra singuraticelorŭ puncte din programŭ, ci și despre marele principii ale întregului parlamentarismŭ și-au datŭ Domniile lorŭ părerea. Cu multă mirare aude omulŭ aci teorii cu totulŭ nouĕ și acea veste curiósă, că parlamentarismulŭ nicĭ nu e de locŭ potrivitŭ pentru Ungaria. Până acum se închinau ómenii acelei vederĭ nenormative, că după Anglia nicĭ unŭ statŭ în Europa n'a înțelesŭ parlamentarismulŭ atâtŭ de bine ca Ungaria, alŭ cărei primŭ documentŭ constituționalŭ e numai cu vre-o câțiva anĭ mai tînĕrŭ ca *Magna Charta* englesă. Acésta dealtmintrelea o sciu conducĕtorii naționalității române totŭ atâtŭ de bine ca și noi, și ei și-au acomodatŭ numai o nouă doctrină parlamentară pentru a o folosi momentanŭ. O doctrină atâtŭ de nouă, că stă în celŭ mai grotescŭ contrastŭ cu tóte principiile incontestabile ale adevĕratului constituționalismŭ. Cum s'ar fi și gânditŭ altcum Domniile lorŭ a hotărî trimiterea unei deputațiunĭ la treptele Tronului, care are sĕ predea Monarchului unŭ memorandŭ imediatŭ ce va motiva atitudinea Românilorŭ? Dér nu sciu conducĕtorii Românilorŭ, că Ungaria se guvernéză printr'unŭ ministerŭ responsabilŭ și că acesta e organulŭ mijlocitorŭ între națiune și Tronŭ și potŭ ei numai pe unŭ momentŭ sĕ uite, că unŭ asemenea pasŭ e negarea tuturorŭ principiilorŭ parlamentare? O conferență, care e în stare sĕ aducă unŭ asemenea conclusŭ, nu are dreptulŭ de a discuta asupra legilorŭ fundamentale ale parlamentarismului, înțelepciunile lorŭ politice nu potŭ trage nimicŭ în cumpĕnă.

Déră și singuraticele puncte ale programului dau prilegiu la o critică seriósă. Românii au decretatŭ din nou pasivitatea absolută pentru Ardealŭ și numai pentru singuratice cercurĭ din Ungaria au permisŭ abaterea dela aceea. Noi nu suntemŭ în stare sĕ cuprindemŭ adâncimea motivelorŭ ce i-au îndemnatŭ din nou la aducerea acestui conclusŭ și trebue sĕ le primimŭ cu o fatalistică resignațiune, orĭ câtŭ amŭ voi sĕ credemŭ, că chiar evenimentele timpului din urmă ar fi trebuitŭ sĕ îndemne pe Românii din Ungaria la o întórcere. Pe câtă vreme ținé neplăcuta încordare dintre monarchia nóstră și învecinata Româniă, anume aspirațiunĭ centrifugale, deși nu le puté afla omulŭ de ceva permisŭ, dér erau explicabile, puté omulŭ, totŭ din punctŭ de vedere românescŭ, sĕ viseze de anumite eventualitățĭ îndepărtate și puté multe înțelege de dragulŭ acelorŭ planurĭ pentru viitorŭ. Momentana situațiă politică însĕ nu e de locŭ potrivită de a face probabilă realisarea acelorŭ visurĭ, și astfelŭ acelŭ argumentŭ nepermisŭ cade de sine.

Miculŭ parlamentŭ separatŭ din Sibiiu a stabilitŭ din nou și lupta în contra tuturorŭ tendințelorŭ de maghiarisare dreptŭ unŭ punctŭ alŭ programului, punêndŭ la textulŭ lui de mai nainte adausulŭ „vină aceste tendințe din orĭ și care parte.“ De sigurŭ prin acésta au în vedere reuniunea de cultură ardelenéscă și e explicabilŭ că conducĕtorii românĭ strigă cu voce înaltă, de óre ce acéstă reuniune voesce sĕ stabileze procesulŭ de distrucțiune ce-lŭórtă Românii în contra elementului maghiarŭ din Ardealŭ. Orĭ cum vomŭ întórce lucrulŭ, plângĕ-se și vaete-se Românii orĭ-câtŭ de multŭ în contra maghia-

risării, este faptŭ, că romanisarea consumă multŭ mai multŭ elementŭ maghiarŭ, decâtŭ vice-versa. Ţinuturĭ întregĭ au cădutŭ în decursulŭ timpului victime acestuĭ procesŭ şi cine s'ar mai mira, că Maghiarii vorŭ sĕ pună odată stavilă operei de distrucţiune? Statulŭ se abţine dela acéstă mişcare; décă societatea voiesce sĕ şi împlinéscă o datorinţă sfântă, de sigurŭ n'are sĕ i se facă nicĭ o imputare.

Dér destulŭ ḑespre punctele din programŭ. O altă apariţiune a celei din urmă conferenţe românescĭ atrage asupra sa multŭ mai multŭ atenţiunea, ca şi acele stereotipice puncte de jalbă. Înţelegemŭ scrisórea d-lorŭ Mocsonyi-escĭ, în alŭ cărorŭ nume incontestabilŭ, celŭ mai talentatŭ dintre ei, d-l Alexandru de Mocsonyi, a adresatŭ o scrisóre, prin care se declară sĕrbătoresce pe deplinŭ solidarŭ cu conclusele conferenţei. Noi nu scimŭ sigurŭ décă fraţii Mocsonyi-escĭ s'au alăturatŭ şi acum suntŭ trei anĭ programului partidului; într'o formă atâtŭ de hotărîtă ca şi acum, de abia ar fi pututŭ sĕ fiă. Ce pagubă că amărîciunea care, nutrită în modŭ măestritŭ, face imposibilă o apreţiare obiectivă a împrejurărilorŭ, condamnă la neactivitate pe unŭ omŭ atâtŭ de talentatŭ, pe unŭ oratorŭ parlamentarŭ atâtŭ de destoinicŭ, cum e Alexandru Mocsonyi, în vreme-ce elŭ prin conlucrarea sa ar puté fórte multŭ folosi. Câtă vreme a statŭ elŭ în parlamentulŭ ungarŭ, unde totdéuna se dedea de bunŭ Ungurŭ, cestiunea de naţionalitâţĭ se apreţiase dintrunŭ punctŭ de vedere mai înaltŭ ca şi alŭ odiului bagatelŭ — care există aḑi la naţionalitâţĭ — şi chiarŭ prin participarea unorŭ asemenea ómenĭ la activitatea legislatóre se puteau încetulŭ cu încetulŭ înlătura tóte disensiunile. Retrăgêndu-se şi aceste elemente conducĕtóre şi dândŭ naţionalităţilorŭ sfatulŭ, de a se abţiné dela orĭ-ce politică a Ungariei, ele împedecă însĕşĭ desvoltarea propriilorŭ lorŭ interese şi ruinéză bunăstarea statului, care atuncĭ e mai puternicŭ, când toţĭ cetăţenii lui lucréză împreună spre a-lŭ ridica şi susţinea. Timpulŭ passivităţii politice ar fi trebuitŭ sĕ trécă odată şi pentru Românĭ, ei ar trebui sĕ încete odată cu busumflările, sĕ'şĭ rupă tăcerea politică şi sĕ se gândéscă la ḑicĕtórea, — şi décă ea este maghiară — „Vocea copilului mutŭ nu o aude nicĭ propria lui mamă.“

Distingerea regimentelorŭ românescĭ.

Bruck l. L. 16 Maiu n.

Regimentele românescĭ din armata împĕrătéscă s'au distinsŭ totdéuna atâtŭ în rĕsboiu câtŭ şi 'n timpŭ de pace. La tóte ocasiunile au arĕtatŭ, şi au făcutŭ pe superiorĭ sĕ se convingă, că soldatulŭ românŭ e soldatŭ ne'ntrecutŭ de alţii, demnŭ de strămoşii sĕi.

Acésta au dovedit'o din nou cele douĕ regimente românescĭ staţionate în Viena: reg. 31 de inf. din comitatulŭ Sibiiului şi reg. 83 de inf. din Bănatŭ, carĭ suntŭ în divisiunea prinţului de corónă Rudolfŭ.

Cu 1 Maiu brigada generalului cav. de Thyr, compusă din reg. 31, 83 şi 12 a venitŭ în lagărulŭ de lângă Bruck, pentru esercitii de câmpŭ. In 13 l. c. Maiestatea Sa Impĕratulŭ, insoţitŭ de archiducii Rainer şi Wilhelm, de moştenitorulŭ tronului Rudolf, de adjutanţii sĕi, între carĭ erau baronii Poppŭ şi Paar şi de alţĭ generalĭ, a inspectatŭ trupele din lagărŭ. Regimentele au făcutŭ unulŭ câte unulŭ, pe posiţiunile desemnate şi după ordinile date de însuşĭ Maiestatea Sa, diferite esercitii de câmpŭ, esercitii tactice în companiă şi în batalionŭ. Intre tóte, reg. 31 a escelatŭ prin precisiunea mişcărilorŭ, prin ordinea şi regula în atacŭ, prin disciplina focului şi prin linişcea mare păstrată atâtŭ în decursulŭ înaintărei câtŭ şi la împuşcare. Impĕratulŭ pe deplinŭ mulţămitŭ laudă corpulŭ ofiţerescŭ şi pe soldaţĭ cu cuvinte fórte măgulitóre, ḑicêndŭ între altele: „D-vóstră aţĭ făcutŭ tóte escelentŭ; aţĭ ajunsŭ supremulŭ; aţĭ câştigatŭ cea mai deplină recunoscinţă a Mea. Vĕ mulţămescŭ pentru silinţa şi zelulŭ arĕtatŭ“. Cuvintele acestea împĕrătescĭ s'au împărtăşitŭ îndată feciorilorŭ în limba românéscă în presenţa Maiestăţii Sale.

După aceea a defilatŭ regimentulŭ atâtŭ de bine şi de frumosŭ, că Maiestatea Sa surîḑêndŭ de bucuriă şi făcêndŭ semne de mulţămire cu mâna, ḑicea românesce: „Bine, fórte bine!“

Regimentulŭ 31 şi la inspecţiunea din 26 Aprilie s'a distinsŭ prin defilare între garnisóna intrégă (10 regimente), ér ḑiarele numai despre elŭ au ḑisŭ: „Românii cei vitejĭ“.

Séra a dăruitŭ colonelulŭ cav. de Pohl câte unŭ butoiu de vinŭ la fie-care companiă şi a iertatŭ tóte pedepsele.

Alăturĭ cu reg. 31 a statŭ în tóte regimentulŭ bănăţenescŭ 83, comandatŭ de colon. cav. de Polla. Maiestatea Sa şi-a esprimatŭ cu cuvinte de laudă deplina sa recunoscinţă şi mulţămită pentru frumósele resultate ce le-a arĕtatŭ regimentulŭ, şi precisiunea cu care a făcutŭ tóte esercitiile, deşi ploua. In generalŭ căutătura şi ţinuta soldatului românŭ era impunĕtóre, mândră, ceea ce făcea o impresiune fórte bună asupra privitorilorŭ.

După améḑĭ întregŭ regimentulŭ a eşitŭ înaintea baracelorŭ pe iérbă verde şi aicĭ au începutŭ feciorii a'şĭ petrece românesce cu vinulŭ dăruitŭ lorŭ de bravulŭ colonelŭ. Musica regimentului cânta într'una cântece românescĭ şi unŭ jocŭ înfocatŭ se 'ncinse între feciorĭ. Colonelulŭ şi mai mulţĭ ofiţerĭ s'au pusŭ în jocŭ şi au beutŭ cu ei. Feciorii entusiasmaţĭ i-au purtatŭ pe braţe între strigăte continue de: „Sĕ trăiască, Vivat, Hurah“. De repeţite orĭ le mulţămi colonelulŭ pentru purtarea lorŭ bună, ḑicêndu-le românesce: »Bine, fórte bine a fostŭ feciorĭ, sĕ trăiţĭ! Arĕtaţĭ că Românulŭ e bunŭ şi bravŭ soldatŭ“. *Mars.*

Sbuciumările de Maghiarisare în Ungaria.

Preşedintele Kulturegyletului din Ungaria, Karl Gerloczy (fost Gamperl) a adresatŭ preşedinţilorŭ comitetelorŭ cercuale unŭ circularŭ, din care „Egyetertes“ dela 1 Maiu accentuéză următórele:

„Nu numai pentru resolvarea petiţiunilorŭ ce vinŭ din Ungaria avemŭ trebuinţă de mai multe puterĭ materiale, de câtŭ de care dispunemŭ acum, ci şi atuncĭ când Kulturegyletulŭ vrea sĕ asecute acea onorifică problemă, acea sfântă datoriă, ce-lŭ aşteptă în comitatulŭ Peştei şi în împrejurime. E adevĕratŭ, că în acéstă direcţiune amŭ făcutŭ deja ceva în mĕsura puterilorŭ nóstre materiale. Amŭ înfiinţatŭ în Soroksar, în Visegrad înfloritóre asilurĭ de copii. In Pilis-Szanto şi în Torbagy amŭ făcutŭ posibilă înfiinţarea de asilurĭ de copii; dér décă ne uitămŭ în inima ţĕrii: în comitatulŭ Pesta-Pilis-Solt-Kis-Kun, asupra căruia, după capitală, trebue în prima liniă sĕ ne îndreptămŭ atenţiunea, trebue sĕ vedemŭ câtŭ se póte mai iute, câtŭ lucru ne aşteptă, câtŭ timpŭ negligeatŭ avemŭ sĕ reparămŭ! După datele nóstre, în acéstă populaţiune, care numĕră 583,000 suflete suntŭ 114,000, carĭ nu vorbescŭ ungaresce, apoi 73,000 Germanĭ, 34,000 Slovenĭ şi 7000 Sêrbĭ. In acestŭ comitatŭ suntŭ 29 comune în preponderanţă séu cu totulŭ slovene, 42 comune germane şi 7 comune în preponderanţă sêrbescĭ. *A câştiga pe copii acestorŭ comune pentru naţionalitatea nóstră,* a încetăţeni în aceste comune limba maghiară este în adevĕrŭ o frumósă problemă a Kulturegyletului maghiarŭ cu atâtŭ mai multŭ, cu câtŭ, patriotismulŭ acestorŭ comune este nendoiosŭ, fiind că *terenulŭ pentru maghiarisare e bunŭ* şi fiindŭ că ei înşişĭ voescŭ, ca copii lorŭ sĕ 'nveţe ungaresce, dér deórece cea mai mare parte suntŭ sĕracĭ, nu suntŭ în stare a'şĭ procura mijlócele necesare pentru acésta. După tóte acestea rogŭ din nou comitetele cercuale, în interesulŭ procurării mijlócelorŭ necesare spre ajungerea ţintei nóstre, a desvolta o mare activitate mai alesŭ pe terĕmulŭ câştigării de membri şi banĭ.«

Mai clarŭ şi mai verde 'n faţă de cum o spune Gamperl, că ce scopurĭ urmăresce Kulturegyletulŭ, nu se póte.

SCIRILE ḐILEI.

Prea Sânţia Sa Părintele Episcopŭ alŭ diecesei Aradului, *Iónŭ Meţianu*, se află de alaltăerĭ în Zĕrnescĭ, unde va mai petrece câteva ḑile.

—x—

Ni se scrie din *Blaşiu* între altele: „Tótă lumea română va aştepta cu nerăbdare sĕ cetéscă cum s'a serbatŭ *ḑiua de 3 (15) Maiu în Blaşiu,* loculŭ de unde a pornitŭ mişcarea de liberare a Românilorŭ. Amintirea acestei ḑile a serbat'o fiăcare Românŭ de aci în inima sa, causa e cunoscută. Gendarmeria a patrulatŭ prin totŭ oraşul şi »Câmpulŭ libertăţii«. Pe pétra libertăţii n'a mai fâlfâitŭ stindardulŭ nostru tricolorŭ. Soboli nu s'a găsitŭ nicĭ unulŭ“.

—x—

Privitorŭ la premiarea teologului d. *N. Jurma* de cătră universitatea din *Pesta* amŭ mai primitŭ încă douĕ comunicărĭ în care ni se dau următórele amĕrunte: »La facultatea teologică dela Universitatea din Pesta în totŭ anulŭ suntŭ douĕ premii pentru douĕ teme ce se desemnéză de profesorĭ. Resultatulŭ se publică de comunŭ în 13 Maiu s. n., când universitatea-şĭ serbéză şi aniversarea fundărei. In anulŭ acesta am participatŭ şi eu la solemnitatea acésta, şi am observatŭ: că la thema istorică: „Describatur evolutio historica formae electionis Romanorum Pontificum“, între alţĭ concurenţĭ a concursŭ şi d-lŭ *Nicolau Jurma*, teologŭ centralŭ trămisŭ din diecesa Lugoşiului, opulŭ i s'a *premiatŭ*. La thema biblică: „Praemissa historia originis librorum apocryphorum N. F. innuatur paucis insigniorum argumentum, ossendatur que varius eorumdem usus“, între alţĭ concurenţĭ a concursŭ şi d-lŭ *Vasiliu Lessiu* teol. centr. şi bacalaureatŭ în s. Theologiă, trămisŭ din diecesa Gherlei; opulŭ i s'a primitŭ *cu laudă*. In a doua comunicare ni se împărtăşesce totŭ despre premiarea d lui Jurca, clericŭ în curs. IV, alŭ cărui operatŭ în limba latină tratéză despre: Evoluţiunea istorică a formei observate în alegerea Pontificilorŭ Romanĭ. Ne bucurămŭ, când vedemŭ tinerii noştri românĭ făcêndŭ aşa frumóse progrese şi pe terenulŭ sciinţelorŭ teologice.

—x—

Zelosulŭ şi multŭ meritatulŭ directorŭ alŭ şcólei normale (pedagogiului) din Bărladŭ, d. *Iónŭ Popescu*, va avé Duminecă în 10 (22) Maiu o ḑi de bucuriă în familiă. Fiica sa, d-şóra *Cornelia Popescu*, îşĭ va serba cununia cu d. Dr. *Gavril Onişorŭ*. Adresămŭ felicitările cele mai căldurôse părinţilorŭ şi tinerei părechĭ!

—x—

La 10 Maiu n. ţapărŭ în *Feldióră* la locuitorulŭ de acolo Ioanŭ Curluţŭ unŭ necunoscutŭ, care se dete de cancelistŭ la procuratura din Braşovŭ şi'i spuse că e trimisŭ de procurorulŭ r. în afacerea fratelui lui Curluţŭ care e arestatŭ în Braşovŭ, ca sĕ-i dea 25 fl. şi sĕ mérgă cu elŭ la Frecŭ, unde'lŭ aşteptă procurorulŭ. Curluţŭ dete banii şi însoţi pe »cancelistulŭ« la Frecŭ unde pungaşulŭ disparu. Gendarmeria din Frecŭ fiindŭ încunosciinţată, puse mâna pe elŭ în Ghirisläu. Pungaşulŭ e din Oradea mare şi se numesce Karl Stolzer, a fostŭ închisŭ 6 lunĭ în Braşovŭ pentru înşelătoriă şi la 6 Maiu n. îşĭ terminase pedépsa. In arestŭ făcuse cunoscinţă cu fratele lui Curluţŭ şi căută acum sĕ profite de ea. Stolzer fù predatŭ judecătoriei de cercŭ din Făgăraşŭ.

—x—

Proprietarulŭ bihoreanŭ Emerich Sztaroveszky, a testatŭ tótă averea sa de 100,000 fl. pentru înfiinţarea unui *spitalŭ de copii* în *Oradea mare.*

—x—

Marţĭa trecută s'a descărcatŭ asupra *Pestei* o *furtună violentă*. Intunereculŭ pe la améḑĭ a fostŭ aşa de mare, încâtŭ a trebuitŭ în cele mai multe localurĭ sĕ se aprinḑă lămpile. Fulgere şi tunete urmau unulŭ după altulŭ, şi o plóiă cu grindină căḑù peste oraşŭ. Furtuna a ţinutŭ mai multe óre.

—x—

Ministrulŭ ungurescŭ de interne a adresatŭ unŭ *circularŭ*, în care invită municipiile sĕ facă colecte şi apeléză la publicŭ sĕ contribue pentru *incendiaţii* din Eperjes, Careii-marĭ, Ciuc-Kozmas, Ciugudŭ, Kesznyet, Curticĭ, Mărgău, Söjtör şi Trăţcău. Circularulŭ înregistréză că în Eperjes au arsŭ 191 case şi 53 coperişe au fostŭ dărîmate, paguba e peste 1 milionŭ; în Careii-marĭ 156 edificii, paguba aprópe 1 milionŭ; în Ciuc-Kozmas 243 case, paguba 60,000 fl.; în Ciugudŭ 120 case, în Curticĭ 102 case şi edificii laterale, paguba 70,000 fl.; în Kesznyet 203 case şi edificii laterale, paguba 51,000 fl.; în Mărgău 36 case, în Söjtör 80 case, paguba 80,000 fl.; în Trăţcău 56 case. — Dér Galaţii unde au rĕmasŭ?

—x—

O comisiune compusă din d-nii *M. Cogâlniceanu, Al. Odobescu, Gr. Tocilescu, Ştefanŭ Greceanu* şi *Gr. Manu* a fostŭ numită de primăria Bucurescilorŭ pentru a hotărî, carĭ suntŭ armele şi colorile capitalei.

—x—

Se vorbesce, că peste câtva timpŭ va pleca la *Jalta* în *Crimea*, loculŭ de destinaţiune alŭ Reginei Serbiei, şi princesa *Milena*, soţia principelui Nichita din Muntenegru.

—x—

O telegramă din *Cetinje* comunică, că botezulŭ principesei *Vera*, alŭ ḑecelea copilŭ alŭ principelui de Muntenegru, a fostŭ celebratŭ în modŭ solemnŭ, naşĭ fiindŭ împĕratulŭ şi împĕrătésa Rusiei.

—x—

In *Brăila* s'a înfiinţatŭ o sucursală a societăţii albanese *„Dritta“* (lumina) din Bucurescĭ, sub preşedinţa d-lui Iónŭ A. Ferechide. Se scie, că scopulŭ societăţii este cultivarea şi desvoltarea limbei albanese.

—x—

La 10 Septemvre 1887, se va ţiné *concursŭ în Bucurescĭ şi la Iaşĭ,* în faţa unorŭ comisiunĭ numite atuncĭ, *pentru darea a trei burse,* din bugetulŭ ministerului instrucţiei publice, *la trei fete* pentru a studia în timpŭ de trei anĭ, la o şcólă normală de fete din Germania pedagogia şi învĕţăturile anexe. Fiăcare din aceste trei burse este de lei 3000 în aurŭ pe anŭ. Condiţiunile concursului suntŭ:

1) Aspirantele trebuescŭ sĕ înainteze ministerului până la 25 Augustŭ 1887 o dare de sémă, scrisă cu mâna lorŭ, asupra vieţei şi ocupaţiunilorŭ lorŭ (curriculum vitae) la care vorŭ alătura actele doveditóre: a) Că suntŭ fete de părinţĭ românĭ; b) Că suntŭ botezate în religiunea creştină rĕsăritĕnă; c) Că n'au mai multŭ de 23 anĭ; d) Că au terminatŭ una din şcólele secundare de fete ale statului séu că au trecutŭ bacalaureatulŭ. Ministerulŭ va hotărî asupra admisiunei la concursŭ.

2) Comisiunile din Iaşĭ şi Bucurescĭ, după ce vorŭ lua avisulŭ în scrisŭ alŭ medicului, care se va rândui pentru a esamina starea igienică a candidatelorŭ, vorŭ supune la unŭ concursŭ pe candidatele găsite destulŭ de sănĕtóse de medicŭ.

3) Materiele concursului vorŭ fi: a) Gramatica

limbei germane şi noţiunî de literatura germană; b) Gramatica limbei române şi noţiunî de literatura română; c) Istoria şi geografia ţ ěrei; d) Evenimentele cele mai însemnate din istoria universală; e) Noţiunî de pedagogie şi psihologie.

4) Pentru tóte aceste materii se va face câte o probă în scrisŭ, ér pentru una din aceste materii, după alegerea comisiunei, se va face o lecţiune orală în romănesce.

—x—

Sěptĕmâna trecută au plecatŭ din portulŭ Brăila următórele vase: vaporulŭ „Galatzi« cu 88 boi şi 33 viţei pentru Italia; vaporulŭ »Dio Fili« cu 104 boi, pentru Italia; vaporulŭ »Selinunte« cu 27 mânzaţî, 20 boi şi 4 cai, totŭ pentru Italia.

—x—

In ediţiunea „*Amiculŭ Familiei*“ din Gherla au eşitŭ de sub tiparŭ următórele opurî: „*Numerii 76 şi 77*“, n raţiune istorică după Wachsmann, de I. *Ianco*; preţulŭ 30 cr. — „*Puterea Amorului*“ novelă de „*Paulina C. Z. Rovinaru*; preţulŭ unui esemplarŭ e 20 cr., 6 esemplare costă numai 1 fl. — „*Probitatea în copilăriă*“ schiţă din sfera educaţiunei, după Ernest Legouvé; preţulŭ 10 cr., 10 esemplare costă 60 cr.

In sfera literaturei bisericescî române, d-lŭ *Gavrilŭ Popŭ*, protopopulŭ Cluşiului, a scosŭ de sub tiparŭ: „*Predice poporalî pe Dumineci şi sĕrbătorî*“, ocasionalî şi pentru morţî; tomulŭ alŭ III-lea. pe sĕrbătorî; preţulŭ 1 fl. — D lŭ preotŭ şi protopopŭ *Titŭ Budu*, din Satu-Şiugatagŭ a deschisŭ abonamentŭ la alŭ II lea tomŭ alŭ opului sĕu: „*Predicî funebrale şi iertăciunî*“, acomodatŭ pentru diverse ocasiunî şi numĕróse casurî de mórte; preţulŭ 1 fl. De asemenea a deschisŭ d-lŭ Titŭ Budu abonamentŭ şi pentru a *doua ediţiune* din „*Catechesele pentru pruncii scolarî*“, tipăritŭ mai ântêiu la 1877. Preţulŭ nouei ediţiunî 1 fl. 50 cr. esemplarulŭ.

Sinodulŭ archidiecesanŭ din Sibiiu.

Sibiiu, 19 Aprilie 1887.

(Urmare.)

Cu privire la fundaţiunea »Şaguna“ comisiunea financiară propune: »Constatându-se, că ajutórele votate din acéstă fundaţiune în bugetele anilorŭ 1884, 1885 1886 nu suntŭ estradate, ci figureză ca superplus în suma totală de 18,818 fl. 25 cr. şi în considerare, că ajutórele suntŭ votate din partea comisiunei administrative a fundaţiunei, dér espediţiunea este din cause nemotivate nefăcută — sĕ dispună Veneratulŭ sinodŭ, ca eliberarea ajutórelorŭ votate sĕ se facă sub durata sesiunei presente, ér încâtŭ s'ar mai constata şi pe viitorŭ atarî ireguleritâţî se va trage la rĕspundere întréga comisiune a fundaţiunei, dênsa fiindŭ responsabilă pentru ne punerea în lucrare a voinţii fundatorului. Totodată observându-se, că la distribuirile de până acuma unele ţinuturî ale archidiecesei suntŭ mai preferite, se îndrumă comisiunea administrativă a fundaţiunei, ca la împărţirea ajutórelorŭ sĕ ţină sémă la tóte ţinuturile din archidiecesă şi sĕ nisuiască într'acolo, sĕ se formeze în singuraticele protopresbiterate unele centre provĕdute cu scóle corĕspundĕtóre şi parochii bine dotate.“

Presidiulŭ observă, că comisiunea şi-a trecutŭ competinţa în acéstă privinţă; cu tóte aceste pe presidiulŭ nu-lŭ supĕră sĕ se tracteze acestŭ obiectŭ şi la acestŭ locŭ, constată însĕ, că aceste propunerî suntŭ de totŭ drastice, şi nu înţelege, că ce se intenţionéză prin atarî propunerî, pentru că asigură pe Ven. sinodŭ, că prin o atare procedere scopulŭ doritŭ nu se póte ajunge. Presidiulŭ a declaratŭ dela începutŭ, că se vorŭ regula şi aceste 2 fundaţiunî, numai răgazŭ sĕ fiă. Dep. I. *Hannia*, provocându-se la conclusele sinodale referitóre la fundaţiunea „Şaguna,“ doresce a sci, décă vine în acéstă privinţă vre-unŭ raportŭ separatŭ. *Presidiulŭ* declară, că consistoriulŭ a întreprinsŭ paşii de lipsă în acéstă afacere. şi lucrulŭ e în curgere, dér nefiindŭ cestiunea terminată, în acéstă sesiune nu se póte presenta raportŭ din partea consistoriului, asigură însĕ pe d-lŭ deputatŭ, că cestiunea nu e perdută din evidenţă.

Raportorulŭ R. *Patiţa*, susţine, că propunerile nicî decum nu suntŭ drastice şi se provócă la unele declarărî ale presidiului făcute pe cale privată, că adecă până Marţî va dispune împărţirea ajutórelorŭ votate. Marţî a trecutŭ şi totŭ nu s'a făcutŭ nimicŭ Vremŭ sĕ se împartă odată cele 18,000 votate. Trebue sĕ aducemŭ unŭ conclusŭ, care sĕ ne dea garanţii pe viitorŭ *Presidiulŭ* ḑice, că n'a promisŭ d-lui dep. Patiţa, că până Marţî va face ceea ce a amintitŭ d-sa. D-nilorŭ Patiţa şi Şagău li-a spusŭ confidenţialŭ, că va face acelŭ lucru Luni orî Marţî, décă va avé timpŭ, dér sigurŭ n'a promisŭ. *Şagău*: Ex. Vóstră aţî ḑisŭ că Marţî, décă se póte. *Nicóră* ḑice că trebue găsită o cale, ca sĕ scăpămŭ din acéstă încurcătură. Până acum nu s'a espedatŭ nimicŭ, trebue sĕ facemŭ ceva, ca sĕ se espedeze. Astfelŭ de trăgănirî au urmărî triste. Aşa nu mai merge. Sĕ se priméscă propunerea comisiunei. *Presidiulŭ* constată, că se intenţionéză a abusa de paciinţa şi de posiţia presidiului; dela începutulŭ sesiunei a afirmatŭ, că trei obiecte suntŭ, cari-lŭ supĕră, că încă nu s'au regulatŭ definitivŭ, dér a asiguratŭ pe Ven. sinodŭ, că va căuta, ca şi aceste obiecte sĕ-şî afle resolvirea finală şi sĕ se pună în cursŭ regulatŭ; acum din tóte părţile se aruncă bombe, căutându-se numai ce nu e făcutŭ încă şi nicî unulŭ nu reflecteză la cele ce s'au făcutŭ şi suntŭ în ordine, ca şi când totulŭ ar depinde numai dela acéstă cestiune; declară totodată, că mai departe se va abţine a da orice desluşirî referitorŭ la aceste obiecte, şi lasă în voia liberă a Ven. sinodŭ, sĕ decidă, ce va afla consultŭ. Dep. *Stefanŭ Iosifŭ* observă, că într'adevĕrŭ nu póte sĕ consimtă cu o astfelŭ de procedură din partea unorŭ d-nî deputaţî, şi de asta convingere crede, că suntŭ toţî acei deputaţî sinodalî, carî au în vedere şi voescŭ numai binele bisericei; a ajunsŭ însĕ lucrulŭ astăḑî acolo, de se vorbesce despre împărţirea acestorŭ ajutóre şi în cercurile cele mai de josŭ ale poporului, dênsulŭ nu póte consimţi cu propunerile comisiunei, îşî ia voiă însĕ a ruga pe Escel. Sa, ca sĕ bine-voiéscă a duce în îndeplinire câtŭ se póte mai curêndŭ acéstă afacere.

Presidiulŭ declară din nou, că rĕulŭ va trebui sĕ se delăture cu orî ce preţŭ, aplicândŭ tóte mijlócele necesare, ori-ce jertfe şi lupte, ce va avea sĕ întimpine; la acésta însĕ se recere timpŭ. Dep. *Preda*. observă că dênsulŭ încă consimte cu declarările Escel. Sale, şi recunósce, că prin provocarea de conflicte nu se potŭ deslega cestiunî de o importanţă atâtŭ de însemnată; se vede decî îndemnatŭ a face următórea propunere: „Comisiunea administrativă a fundaţiunei Şaguna se îndrumă, ca în terminŭ de 30 ḑile dela terminarea sesiunei presente, sĕ ducă îndeplinire conclusele aduse în privinţa ajutórelorŭ votate din fundaţiune; mai departe se îndrumă, ca despre ducerea îndeplinire sĕ facă raportŭ la consistoriu ér în viitor în fiă-care anŭ sĕ aştérnă prin consistoriu raport general despre activitatea sa desvoltată îndecursulŭ acelui anŭ“. *Patiţa* ḑice că sĕ se facă asignarea banilorŭ la casă; acésta se póte face într'o ḑi, nu suntŭ de lipsă 30 ḑile. Destulŭ de rĕu că unŭ anŭ de ḑile n'a fostŭ de ajunsŭ sĕ se facă o simplă espediţiă. Cerem ŭ ca comisiunea sĕ ne asculte dorinţele nóstre. — Punêndu-se la votŭ propunerea dep. Preda, se primĭ.

Totŭ comisiunea financiară prin *R. Patiţa* raportéză asupra raportului consistorialŭ referitorŭ la fundaţiunea „Andronic“, constatândŭ la acéstă fundaţiune unŭ progresŭ îmbucurătorŭ, şi că la distribuirea ajutórelorŭ din acéstă fundaţiune s'au luatŭ în dréptă considerare tóte ţinuturile archidiecesei, ceea ce se recomândă şi pe viitorŭ; dreptŭ aceea comisiunea propune: a se lua spre sciinţă acestŭ raportŭ. De asemenea comisiunea financiară referéză prin raportorulŭ R. Patiţa asupra raportului consistorialŭ referitorŭ la adaptările edificiului seminarialŭ şi urcarea taxei anuale de internatŭ dela 60 fl. la 100 fl., comisiunea face următórea propunere: Intreprinderea lucrărilorŭ de adaptare şi reparare la edificiulŭ seminariului „Andreianŭ“ în sumă de 12,155 fl. 37 cr. se aprobă. Totodată începândŭ cu anulŭ şcolarŭ 1887/8, se urcă tacsa anuală de internatŭ pentru elevii seminarialî la suma de 100 fl., înlocuindu se în § 22 din regulamentulŭ pentru seminariulŭ teologicŭ-pedagogicŭ suma de 60 fl. cu suma de 1000 fl.

Dep. V. *Dămianŭ*, accentuândŭ starea cea miserâ a poporului nostru în ceea ce privesce urcarea tacsei seminariale face propunerea: ca tacsa seminarială sĕ rĕmână şi în viitorŭ 60 fl.. Dep. E. *Brote*, reflectându i deputatului Vas. Dămianŭ, recunósce şi dênsulŭ totŭ aşa de bine impregiurările sinistre, în carî trăesce poporulŭ nostru, dér nu e posibilŭ, ca fondulŭ seminarialŭ sĕ pótă suporta şi mai departe acéstă sarcină; chiar pe lângă tacsa anuală de 100 fl. mai rĕmâne o sumă considerabilă în sarcina fondului, căcî abia îşî póte închipui o provedere mai eftină ca acésta, când pentru 34 cr. pe ḑi evulŭ pe lângă instrucţiune primesce dejunŭ, prânḑŭ, cină, cuartirŭ, încălḑitŭ şi lumină, în odăi bune, curate şi sănĕtóse. *Presidiulŭ* încă recunósce greutăţile vieţii de astăḑî preste totŭ, şî-ar dori tórte tare, ca sĕ se pótă provedé elevii nostri seminarialî chiar fără de nicî o tacsă, dér e imposibilŭ, şi urcarea acésta a tacsei e dictată de necesitate imperativă, — în câtva ne póte servi spre a nu vĕ face prea marî temerî, şi împrejurarea, că la alte institute şi chiar în celelalte diecese acésta tacsă e şi mai mare. R. *Patiţa* ḑice dep. că eşindŭ elevii seminarialî în viéţa practică vicî unulŭ nu mai reflecteză la beneficiile avute în seminarŭ, şi nu se mai cugetă a fi reuunoscĕtorî faţă de biserică, ci fiesce care caută a-şî asigura în modŭ câtŭ se póte mai rentabilŭ numai interesele sale, de aci provine, că în cele mai multe casurî i vedemŭ aplicându-se pe carieră cu totulŭ streină de biserică. — Punêndu-se la votŭ propunerile acestea, — se primesce propunerea comisiunei financiare.

In legătură cu acestŭ conxlusŭ comisiunea organisătóre prin raportulŭ sĕu Iosifŭ *Puşcarŭ*, raportăpdŭ asupra părţii din raportulŭ generalŭ alŭ consistoriului archidiecesanŭ plenarŭ, referitóre la edificarea noului seminariu, rĕmasă până acum în suspenso, face următórea propunere: Consistorulŭ se îndrumă, a nu lăsa din vedere punerea în lucrare a concluselorŭ sinodale Nr. 52 din anulŭ 1885 şi Nr. 122 din anulŭ 1886, privitóre la zidirea noului seminarŭ.

Apelŭ către p. t. publicŭ românŭ.

Cultura naţională este în ḑiua de astăḑî cestiune de viéţă pentru tóte popórele, ea este cu atâta mai multŭ, de óre-ce secolulŭ de acuma va rĕmâné caracterisatŭ în istoria lumii ca eminamentele purtătorŭ alŭ stindardului sciinţelorŭ, culturei şi aspiraţiunilorŭ naţionale. Mersulŭ grăbitŭ, cu care se întrecŭ astă-ḑî tóte popórele la isvorulŭ culturei naţionale, este cu atâta mai periculosŭ pentru poporulŭ rĕmasŭ încă înapoi pe acéstă cale, cu câtŭ mai mare este distanţa, ce-lŭ desparte de cele lalte. Periculsulŭ devine şi mai mare atuncî, când poporulŭ cu paşî trăgănaţî este ajunsŭ de alte popóre cu paşurî îndêcitŭ de accelerate: în acestŭ casŭ celŭ dintâiu este călcatŭ în picióre, strivitŭ, rănitŭ şi lăsatŭ în drumŭ ca nenorocitulŭ dintre tâlharii din evanghelia. Fie sigurŭ acelŭ nefericitŭ poporŭ că nu-şî va afla Samarineanulŭ, căcî progresulŭ în şciinţă şi în cultură nu cunósce *pardon*.

Nu mai este de lipsă sĕ stăruimŭ multŭ ca sĕ arĕtămŭ, câtŭ de neglijată a fostŭ şi este şi acuma cultura naţională a femeilorŭ române bucovinene. *Faptulŭ că în întréga Bucovină nu se află nicî măcarŭ o unică scólă românéscă de fetiţe*, este o dovadă destulŭ de tristă pentru acestŭ şi mai tristŭ adevĕrŭ, şi totodată o causă de marî îngrijirî pentru viitorŭ, de óre-ce sciutŭ este că din lipsa de cultură naţională rĕsarŭ tóte relele, carî ameninţă esistenţa unui poporŭ.

S'a pusŭ — ce-i dreptŭ — înainte de trei anî basă la unŭ fondŭ, din care cu timpulŭ sĕ se pótă înfiinţa *ş'în Bucovina o scólă românéscă de fetiţe*. Dér modesta, de totŭ modesta sumuşórŭ de 300 fl. adunată atuncî şi dată în administraţiunea societăţii „*Scóla română*“ din Succeavă, nu-i póte da nimĕrui speranţa, că realisarea acestei idei atâtŭ de salutare sĕ se întêmple când-va.

Spre a deştepta déră din nou inimele Românilorŭ iubitorî de progresulŭ culturalŭ alŭ neamului lorŭ şi spre a împinge lucrulŭ cu unŭ pasŭ maî departe, sub semnatulŭ a prelucratŭ prea interesanta şi frumósa novelă „*O rugăciune*“ de Carmen Sylva, a imprimit'o în 1000 esemplare anume cu scopŭ ca sĕ se vêndă în folosulŭ „*fondului scolei românescî de fetiţe din Bucovina*,“ şi acuma vine de rógă pre on. p. t. publicŭ românŭ sĕ binevoiască a o cumpĕra şi astfelŭ a întinde mână de ajutorŭ *pentru unŭ scopŭ de urgentă necesitate publică naţională*.

Preţulŭ novelei e 45 cr. (şi 5 cr. pentru post-port). Espediţiunî a conto nu se facŭ, ér cu rambursare (Postnachnahme) nu se trimitŭ mai puţinŭ de 5 esemplare.

După acoperirea speselorŭ imprimării în sumă de 62 fl. 25 cr., venitulŭ întregŭ din vênḑarea restului de 855 esemplare se va da în administrarea societăţii „*Şcola română*“ din Suceavă (Bucovina) ca sĕ se adaugă la „*fondulŭ scólei de fetiţe*“ şi despre resultatŭ se va da séma on. p. t. publicŭ prin foile române. Mărinimoşii p. t. domnî şi mărinimósele dómne, carî vorŭ binevoi a-şî da obolulŭ pentru acestŭ scopŭ, suntŭ rugaţî a se adresa la d-lŭ Amfilochiu *Turturean*, c. r. ascultantŭ în Cernăuţî şi la d-lŭ Stefanŭ *Saghinŭ* Drd. de s. teologiă şi prefectŭ seminarialŭ în Cernăuţî.

Cu deosebită stimă

Flor. Carp.

SCIRÎ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 20 Maiu. — Bazarulŭ ardeleanŭ s'a închisŭ erî. Din taxele de întrare s'au încasatŭ 1600 fl., pentru 15,000 fl. s'a vêndutŭ marfă, pentru 10,000 s'au făcutŭ comande.

PARISŬ, 10 Maiu. — Personalităţile, cu care a conferitŭ preşedintele republicei Grévy, au recomandatŭ sĕ se însărcineze Freycinet cu formarea cabinetului. Freycinet a conferitŭ multŭ timpŭ cu preşedintele republicei. Se vorbesce, că Freycinet are intenţiunea sĕ compună ministerulŭ esclusivŭ din elemente nouĕ; ca condiţiune pune, ca Boulanger sĕ nu între în ministerŭ.

BRUXELA, 20 Maiu. — Meetingurile lucrărilorŭ au hotărîtŭ sĕ continue greva până la estremŭ.

DIVERSE.

Pantomimă politică. — In circulŭ din Kiew alŭ fraţilorŭ Nikitin se dă acum o pantomimă politică: în actulŭ alŭ doilea este unŭ balŭ, la care iau parte diferite personaje istorice. Vine prinţulŭ Bismark, primitŭ de publicŭ cu fluerăturî, ér Napoleonŭ I e aplaudatŭ. Prinţul Battenberg se aşéḑă lângă Napoleon. Publiculŭ ride. Skobelew, care e primitŭ cu aplause frenetice, vine şi respingêndŭ pe prinţulŭ de Battenberg îi ocupă loculŭ lângă Napoleon I. Şi Boulanger este aplaudatŭ. In actulŭ alŭ treilea vine unŭ cortejŭ de nuntă, în care Skobelew şi Boulanger şedŭ în *troică* séu căruţă cu trei cai. Troica e aplaudată cu entusiasmŭ.

* *

Istoria şalului. — Unŭ ambasadorŭ turcŭ la Parisŭ in timpulŭ revoluţiei, a trimesŭ unei *cetăţene* de rangŭ înaltŭ, pentru care avea o simpatiă deosebită, unŭ şalŭ minunatŭ din Constantinopolŭ. Până în acea ḑi şalulŭ era unŭ ce necunoscutŭ în Parisŭ şi de aceea dama nu scia ce sĕ facă cu elŭ. In cele din urmă credŭ că se potrivesce mai bine spre a'şî învĕli picióre în timpŭ de iérnă. Astfelŭ şalulŭ, acestŭ străinŭ orientalŭ, a statŭ la începutŭ întinsŭ la picióre Europenelorŭ. Napoleonŭ, întorcêndu-se din Egiptŭ, a pusŭ şalulŭ în drepturile sale. Elŭ întinse mai multe şalurî de caşmirŭ, nu la picióre, ci pe umerii iubitei sale Iosefine. Dênsa avea sĕ facă intrarea şalului în societate, şi acésta s'a întêmplată printr'unŭ evenimentŭ istoricŭ. Era la 24 Decemvre 1800, când s'a atentatŭ, prin o maşină infernală, la viéţa consului Bonaparte. Elŭ cu soţia sa erau tocmai sĕ se urce în trăsură, când generalulŭ Rapp observă, că şalulŭ Iosefinei nu şedea cum se cade. Iosefina îi permise rîḑêndŭ sĕ aranjeze şalulŭ cum va crede mai bine. Acéstă mică întârḑiere a făcutŭ ca maşina infernală sĕ explodeze prea curêndŭ şi fără resultatulŭ doritŭ de atentatorî. Astfelŭ prin galanteria generalului Rapp nu numa, că s'a împedecatŭ unŭ evenimentŭ, care ar fi datŭ Europei unŭ altŭ aspectŭ, ci şi în imperiulŭ modei s'a provocatŭ o nouă epocă.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 18 Maiu st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	101 65
Rentă de hârtiă 5%	87.90
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150 70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 50
Bonurĭ rurale ungare	104.80
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.60
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 60
Bonurĭ rurale transilvane	104 70
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.25
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119.60
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	122.60
Renta de hărtiă austriacă	81 30
Renta de arg. austr.	82.35
Renta de aurŭ austr.	112 —
Losurile din 1860	135.75
Acțiunile băncei austro-ungare	880 50
Act. băncei de creditŭ ung.	284.75
Act. băncei de creditŭ austr.	284.25
Argintulŭ —.— Galbini împărătesci	5.97
Napoleon-d'orĭ	10.07
Mărcĭ 100 imp. germ.	62.35
Londra 10 Livres sterlinge	127.—

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 5 Maiu st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	92—	92½
Renta rom. amort. (5%)	94—	95—
» convert. (6%)	86—	88½
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36 —
Credit fonc. rural (7%)	105½	106—
» „ „ (5%)	89—	89½
» » urban (7%)	102¼	103—
» » » (6%)	95—	96—
» » » (5%)	86—	86½
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	15.25	15.75
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02	2.03

Cursulu pieței Brașovŭ

din 19 Maiu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.63	Vênd.	8.65
Argint românesc	»	8.55	»	8.60
Napoleon-d'orĭ	»	10.—	»	10.06
Lire turcescĭ	»	11.35	»	11.40
Imperialĭ	»	10.35	»	10.40
Galbenĭ	»	5 91	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	111.—	»	112.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 4708—1887. 3—3

Publicațiune.

Anunțările făcute în sensulŭ dispozițiunilorŭ §-lui 189 alŭ art. de lege XXIII. din anulŭ 1885 a **obiectelorŭ de apă și a drepturilorŭ pentru folosirea apei de pe teritoriulŭ orașului Brașovŭ** zacŭ spre scopulŭ mai departei anunțărĭ, din **1—31 Maiu a. c.** în despărțĕmêntulŭ protocolului de exhibite alŭ subscrisului magistratŭ, spre examinare din partea fiă-căruia.

Se provócă totŭ odată cei interesațĭ, ca celŭ multŭ pană în **31 Maiu a. c.** sĕ ascearnă subscrisului magistratŭ eventualele observațiunĭ la singuraticele anunțărĭ, totușĭ însĕ pentru fiă-care anunțare, în modŭ separatŭ.

Brașovŭ, 30 Aprilie 1887.

Magistratulŭ orășenescŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru pănă acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și postaultimă.

Décă se ivescŭ iregularitățĭ la primirea diarului onor. abonațĭ suntŭ rugațĭ a ne încunosciința imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

TARIFA

anunțurilorŭ și insertiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6.

Pentru insertiunĭ și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repețirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repețirĭ de	3— 4 orĭ	10%
„ „ „	5— 8 „	15%
„ „ „	9—11 „	20%
„ „ „	12—15 „	30%
„ „ „	16—20 „	40%
Dela 20 de repețirĭ în susŭ		50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ și reducerĭ și peste cele însemnate mai susŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucuresci	—	—	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	—	—	—
Timișŭ	—	—	—	1.45
Brașovŭ (	—	—	—	—
(	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5.43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighișóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediașŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.53	—	4.51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clușiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6.03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.5[illegible]
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velințe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11 05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2 06	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2 17	—
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	—
Clușiu (	—	10.28	5.26	6.43	—
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2.35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic.	3.36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3.49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ (	—	—	—	—	—
(	—	—	3.28	—	—
Bucuresci	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8.42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4.10	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5 41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.[illegible]8	—
Branicĭca	9 19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	5.19	—	6 33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4.16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6 40
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10.07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ